

dina na Kranjskem je poklonila vojakom na bojišču približno tri vagone božičnih daril. Od vseh strani so zadnji čas prihajali nabiralnici vojnokrbstvenega urada v Ljubljani nešteti zavojčki, vsi lepo zaviti v svilen papir, prevezani s pisanimi trakovi in okrašeni s smrekovimi vejicami. Posamezni zavojčki so vsebovali večino priprav za šivanje, gumbe, varnostne igle, žepni nožič ali škarje, žepni robec, zapestnike, vnuče, molitvenik, beležnico, svinčnik, dopisnice, cigarete, čokolado, sladkorčke itd. Mali darovalci so priložili za neznanega obdarovanca vojščaka tudi ljubezna pisemca, kjer jim žele vesele božične praznike in jim pošiljajo tople pozdrave. Vsak darovalec je tudi pridejal zavojčku vojnoposilno dopisnico z napisanim svojim naslovom, na kateri naj bi mu obdarovani vojak prijazen potrdil prejem božičnega darila. To je bilo veselje med vojaki na bojišču in med malčki doma, ko je prihajala vojaška pošta! — Naše učiteljstvo je z nabiranjem in prirejanjem teh darov zopet sijajno posvedočilo svoje patriotično mišljenje. Čast mu!

Štajerske vesti.

—š— **Umrl je** v Mariboru ravnatelj tamkajšnjega deželnega ženskega učilišča **Franc Frisch** v 60. letu svoje starosti. — Napisal je več strokovnih knjig, ki so v šolskem svetu njegovemu imenu pridobile dober glas.

—š— **Pri Sv. Lovrencu nad Mariborom** ustanovi nemški Schulverein »Franc Keimov otroški vrtec« in nabira v to svrhu s posebnimi oklici darove po nemških deželah.

—š— **Umrl je** v Mariboru organist in skladatelj **Rudolf Wagner**. Wagner je poučeval tudi dlje časa petje na mariborski gimnaziji.

—š— **»Izpraznjeno ruško gnezdo«**. Pod tem naslovom prinaša »Marburger Zeitung« dne 17. decembra 1915 naslednjo izjavo: »Obdolžili smo oba gospoda zasebna tožitelja Ivana Ilca, kaplana v Rušah, in Dav. Lesjaka, učitelja istotam, da sta Srbom prijaznega (srbofilnega) mišljenja. Pozneje smo se pa prepričali, da je bila ta obdolžitev, ki je bila provzročena zaradi aretacij v Rušah in zaradi pripovedb tretjih oseb, neutemeljena, zaradi česar nimamo nobenega povoda, da bi ne izjavljali, da ne vzdržujemo več te obdolžitve«. Pravica se je izkazala tudi v tem slučaju — obrekovalci so obsojeni.

—š— **Imenovanje v armadi**. Za poročnika je bil imenovan učitelj iz Slovenskih goric **Ante Stefanciosa**, sedaj praporščak pri spodnještajerskem domobranskem pešpolku na italijanskem bojišču.

—š— **Zahvala**. Blagi šolski dobrotnik gospod **Simon Strenkl**, učitelj v pokouju in posestnik na Tinskem, se je tudi letos spomnil naše ubožne šolske mladine in daroval za božičnico v svrhu nabave šolskih potrebščin 20 K. — Za ta velikodušni dar izrekata najpresrečnejšo zahvalo šolsko vodstvo in krajni šolski svet. — Zibika, dne 12. decembra 1915. — Načelnik: **Franc Smole**, l. r. Šolski vodja: **F. Rošker** l. r.

—š— **Iz Gaberja pri Celju**. Za Miklavža otrokom **Ciril-Methodovega** vrtca se je nabralo 189 K 70 vin. V nedeljo, dne 5. decembra zvečer je obiskal Miklavž naš vrtec. — Vsa čast okoliški občini, ki je v teh težkih časih, dasi ima za vrtec itak že mnogo stroškov, darovala 50 K in gosp. Majdiču, ki je daroval 40 K. Hvala tudi vsem drugim darovalcem, ki so nam pomagali do lepe vsote. Hvala gospodičnima **Sribarjevi** in **Omladičevi**, ki sta pomagali vrtnarici pri nabiranju in pri prireditvi!

—š— **Odlikovanje**. Srebrno hrabrostno in bronasto svetinjo je dobil **Fran Lunar**, učitelj pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Obenem je bil pomaknjen za praporščaka. Sedaj biva kot ranjenec v neki graški bolnišnici. Čast junaku!

—š— **Jarenina v Slovenskih goricah**. Poročali smo že zadnjič, kako so se slavljali naši prostovoljni strelci od doma. Danes naj povemo, kako zanje skrbimo tudi sedaj. Naši učenci so nabrali na dan 2. decembra za božičnico ob Soči lep znesek 305 K 80 vin. A tudi učiteljice, učenke in druga dekleta gibajo marljivo svoje spretno roke. Popletle so do Božiča za 300 kron volne in še pletejo dalje. Volno je kupil krajni šolski svet.

—š— **Tiskovine s cirilico prepovedane**. Na podlagi cesarske naredbe z dne 23. maja 1915 je po naročilu vrhovnega zapovedništva južnozapadne fronte štajersko namestništvo prepovedalo izdajanje in razširjanje tiskovin, ki so tiskane s cirilico. Zlasti je prepovedano razpošiljati

take tiskovine po pošti. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali po § 9. zakona z dne 5. maja 1869.

Goriške vesti.

—g— **Taborišče v Bruku** — tako nam pišejo — se veča in širi, število beguncev se čedalje bolj množi, zdaj nas je tukaj Slovencev okolo 3500. Zastopani so kraji Podgora, Pevma, Št. Frjan, Gorica, Deske, Kanal, Volče, Tolmin, Bovec, Vrh, Gabrije, Opatjeselo, Doberdob, Sela, posamezne družine iz nekaterih briških, kraških in drugih krajev. — Barake so precej družinsko in udobno napravljene, udobnejše kakor v drugih taboriščih. Pred nami so bili tukaj nastanjeni judovski begunci iz Galicije, za njimi nekaj časa Italijani s Tirolskega. — V taborišču imamo tudi šolo. Dozdaj je otvorjenih pet razredov. Kot šolski voditelj deluje **Ivan Ivančič** (Kred), potem so tukaj učitelj **Mavricij Benič** (Št. Maver) in učiteljice: **Milka Gulinova** (Grgar), **Marija Srebrničeva** (Levpa) in **Ema Ivančičeva**. Preskrbljeno je tudi za vrtnarico in za učiteljice šivanja.

—g— **Obrtne šole in strokovni tečaji za begunce**. Osrednji odbor za begunce južnih krajev (Dunaj, IV., Favoritenstrasse 5) se je obrnil do vlade, da otvori za begunce obrtne nadaljevalne šole ter obrtne strokovne tečaje. V kratkem času se otvori v Pottendorfu strokovni obrtni tečaj za pletenje košev za sadje in zelenjavo, enako se namerava po vseh barakah in večjih naselbinah uvesti strokovne tečaje za ženska dela in druge obrti, ter se bo posebno gledalo na to, da se udeležujejo tečajev in šol begunci onih krajev, kjer se izvršuje doma ena ali druga obrt, n. pr. begunci iz Sovodnj bi se udeleževali tečaja za pletenje košev, begunci iz Opatjega sela in Brestovice za napravu bičev, begunci iz Solkana za mizarstvo, iz Mirna za črevljarsko obrt, iz naših gor bi se udeleževale ženske tečaja za čipkarsko obrt in za druga ženska dela. Želeli je, da se teh šol in tečajev oklenejo posebno dečki in deklice onih krajev, kjer ni še razvita nobena domača obrt. Osrednji odbor prosi duhovnike in učitelje, ki delujejo pri beguncih, da mu v tej važni zadevi pomagajo, enako prosi razne strokovne učitelje in mojstre, da se za pouk v eni ali drugi stroki oglase.

—g— **V otroškem vrtcu Družbe sv. C. in M. ob Soškem mostu** v podgorski občini je bila za vrtnarico dolgo časa **Roza Maraževa**. Sedaj je nastavljena vdružbenem vrtcu na Savi pri Jesenicah

—g— **Goriško osrednje semenišče** se je preselilo v Zatičino na Kranjskem. Tam so sedaj semenišniki za škofije goriško, poreško, tržaško in krško. Prvega tečaja letos ni. Semenišče vodi profesor dr. **Ličan**.

Tržaške vesti.

—t— **III. vojnega posojila** je podpisalo 6595 učencev občinskih in državnih šol 28.400 kron.

—t— **Odlično priznanje**. V nekem pismu, nanašajočem se na prireditve naše šolske mladine v proslavo cesarjeve 67-letnice v »Narodnem domu«, se izraža njegova ekscelenca g. namestnik **Fries-Skene**, da je bila proslava »tako lepo prirejena in je tako dobro uspela«. Tako laskavo priznanje od take odlične strani odlikuje organizatorje, izvrševalce in vse občinstvo, predvsem pa naše šolstvo in njega delo!

—t— **Prepoved**. Tržaško deželno sodišče (tč. v Voloskem-Opatiji) je izdalo prepoved, s katero se zabranjuje razširjanje različnih svetinj in kovinskih obeskov z imeni **Cavourja**, **Garibaldija** in **D'Annunzia**, z iredentističnimi napisi itd.

—t— **Tretji vojaški dan v Trstu** se je končal z izrednim uspehom. Nabralo se je 74.000 kron, pač gotovo velika vsota, ki pričra sijajno o patriotizmu Tržčanov. — V odboru je bil tudi naš tovariš **V. Engelmann**, ki si je za tolik uspeh pridobil odličnih zaslug.

—t— **Povišanje**. Tovariš **Egon Jeršek**, učitelj na C. M. šoli v Trstu, je imenovan za poročnika v alpskem polku.

—t— **Kraška Tržačanka** je poslala za božični dar ubožnih učenk 16 pletenih majic in 14 parov nogavic, za kar se ji podpisano vodstvo najiskrenejše zahvaljuje. — Vodstvo dekliske C. M. šole pri Sv. Jakobu.

—t— **Madžarski kurz** prične po iniciativi tržaškega namestnika v Trstu v kratkem času s poukom. Vpisanih je že precejšnje število frekventantov.

Istrske vesti.

IVAN MILOHNIČ.

V Čresu v Istri je umrl profesor **Ivan Milohnič**, star 80 let. Pokojnik je služboval na učiteljsku v Kopru. V Čresu je sezidal na svoje stroške šolo in cerkev. Za hrvaško stvar je bil pokojnik vedno vnet. — Blag mu bodi spomin!

—i— **Istrski begunci na Moravskem**. »Hrvatski List« poroča: Pišejo nam iz Šildberga na Moravskem: Zaradi prizadevanja našega sedanega g. župnika **Gjiniča** se je otvorila v tem daljnem mestu severnega Moravskega hrvaška šola za našo dečo. Za učiteljico je imenovana gospodična **Štihova**, dosedaj učiteljica v Stinjani pri Pulju. Ljudstvo je z veseljem pozdravilo otvoritev hrvaške šole.

—i— **Poslanec prof. Vjekoslav Spinčić** je bil od zagrebškega nadškofa povodom 45letnice svojega mašništva imenovan za častnega konzistorialnega svetnika zagrebške nadškofije. Prof. Spinčić se nahaja od izbruha vojne z Italijo v Zagrebu.

Splošni vestnik.

Nemško-nacionalno društvo za Avstrijo je imelo na Dunaju svoje glavno zborovanje. Poslanec dr. **Mühlwerth** je zastopal mnenje, da je glavni vojni smoter Avstrije notranje-politiški, namreč uredba in pomlajenje. Nemški jezik je treba uveljaviti kot posredovalni jezik, v državnem zboru pa uvesti nov pravilnik in nemški poslovni jezik. Poslanec **Wolf** je zastopal mnenje, da je treba v parlamentu ustvariti zdrave razmere in urediti jezikovno vprašanje v zvezi s šolskim vprašanjem.

Porotna sodišča. Državni zakonik in »Wiener Zeitung« objavljata cesarsko odredbo z dne 2. januarja 1916, ki določa, naj porotna sodišča v vsem državnem ozemlju ne delujejo do konca leta 1916, a pooblašča vlado, da sme že prej uvesti porotna sodišča.

Kolkovanje tožb zaradi razžaljenja časti. Tem potom naznanjamo strankam, ki hočejo tožiti samo zaradi razžaljenja časti, da morajo po novem zakonu, ki je stopil v veljavo 1. januarja t. l., prilepiti na ovadbo na levi strani kolek za 3 krome. Pri razpravi pride na zapisnik za prve pol ure kolek za 1 krono, za vsake nadaljnj pol ure pa kolek za 2 kroni. Za vsakovrstno razsodbo je treba plačati kolek za 5 kron. Vsako drugo vlogo, ki se nanaša na ovadbo zaradi razžaljenja časti, je treba kolkovati s kolkom za 1 K. — Opozorjamo torej občinstvo, da naj tožb zaradi razžaljenja časti ne vloga več nekolkovanih, ker bi drugače moralo pozneje plačevati globe, ki jih določa finančna oblast, če vloge niso kolkovane.

Odloženi izpiti. Ministrstvo za poljedelstvo je z naredbo od 25. julija 1915, št. 32.807, odložilo na nedoločen čas termin za državne izpite za gozdarje, za službo gozdnega varstva in za tehnično pomožno službo. Ti izpiti bi se morali glasom § 9. naredbe ministrstva za poljedelstvo od 3. februarja 1903, drž. zak. št. 30, vršiti vsako leto. Določitev termina za te izpite se objavi pravočasno.

Slovensko planinsko društvo se nahaja v jako kritičnem položaju. Že drugo leto je izostal vsakršen dohodek iz oskrbe naših planinskih postojank in izostali so tudi drugi redni dohodki, podpore itd. Vse delovanje se je omejilo na Kamniško Bistrico, kjer pa naše naprave ne zadostujejo za večji promet. Obstoj društva je odvisen od gnotnega uspeha, ker ima društvo za vzdrževanje in amortizacijo svojih postojank silno velike obveznosti. Le zvestoba članov in redno plačevanje članarine more rešiti društvo v tem težavnem položaju. Naša hrabra armada je zavrnila napad sovražnikov na naše krasne planine, dolžnost je vsakega posameznega slovenskega planinca, da z redno članarino in z blagodušnimi izrednimi prispevki pripomore vzdržati društvo in njegove naprave. Zlasti prosimo gospoda, ki je s članarino na dolgu, da jo blagovoli poravnati. Zaradi velikih obveznosti je brez dohodkov obstoj društva nemogoč. — Odbor.

Občine so dolžne plačevati svoje uradnike tudi za čas vojne službe. Mestna občina **Zdica** na Češkem je svojemu tajniku zaradi vpoklica pod orožje znižala plačo od 166 K na 66 K 66 vin. mesečno. Tajnik je vložil tožbo na deželno sodišče v Pragi, ki je z razsodbo izreklo, da je občina dolžna plačevati polno plačo. To razsodbo je potrdilo tudi višje deželno sodišče, torej vse tri instance.

Petdesetletnica splošnega avstrijsko-ogrskega uradniškega društva. Povodom tega jubileja je imelo uradniško društvo 20. novembra v ožjem krogu slavnostno zborovanje, ki ga je vodil društveni predsednik, vpokojeni sekcijški šef in tajni svetnik **Bernatzky**, ki je v svojem govoru zlasti poudaril vdanost uradništva cesarju in državi. Slavnostni govor je imel cesarski svetnik **Muresch**, ki je pojasnil najvažnejše dogodke v zgodovini uradniškega društva in označil društveno delovanje v prid stanovskih interesov. Zborovanje je priredilo posebno počaščenje ustanovitelju uradniškega društva **Engelbertu Kesslerju**, ki dela še danes v društvu, in izvolilo več zaslužnih društvenikov za častne člane. Društvo je povodom tega svojega jubileja izdalo tudi spominski spis v nemškem jeziku. V tem spisu je popisana zgodovina ustanovitve uradniškega društva in vse delovanje društva v preteklem polstoletju. Za humanitarne namene, zlasti za šole, zdravilne in podporne namene ter za ustanovitve vdovskih in sirotinskih domov je društvo izdalo že več kakor tri in pol milijona kron. Zadnji občni zbor je določil obresti od glavnice 200.000 K za vsakoletno podporo za operacijske stroške. Sredstva za to humanitarno delo je dobivalo društvo iz svojih gospodarskih naprav. Društvo ima svojo zavarovalnico na življenje, pri kateri je bilo koncem 1914. leta zavarovanega kapitala nad 224 milijonov kron, rent pa skoro dva milijona. Za uradniški kredit so skrbeli hranilni in posojilni konsorciji, ki so zdaj organizirani kot zadruge z omejeno zavezo. Teh konsorcijev je 62, ki imajo 48.000 deležnikov, več kakor za 60 milijonov deležev in so dali skoro 92 milijonov posojil.

Razgled.

— **Redek učiteljski jubilej**. V Veluluki v Dalmaciji je slavil dne 2. t. m. tamošnji učitelj **L. Mladinco** petdesetletnico težke učiteljske službe. Jubilar je povsod, kjer je služboval, zapustil najlepše spomine kot izvrsten učitelj in vzgojvalec in kot dober in značajan človek. Učitelj s tako minolostjo težkega in za bodočnost naroda odločilnega truda je pač veteran narodnega dela in more slaviti tak jubilej z osrečevalno zavestjo, da je svoje življenje posvetil — svojemu narodu!

— **Umrl je** na **Semmeringu** pri Dunaju znani zagrebški zdravnik in specialist za tuberkulozo dr. **Evgen Barac** pl. Repenškij.

— **Tečaj za madžarsčino** so otvorili na praškem nemškem vseučilišču.

— **Hrvatski pesnik Ivo grof Vojnović** se nahaja težko bolan v zagrebški bolnišnici. Oslepel je na eno oko, in zdravniki se boje, da izgubi še drugo.

— **Nov svetovni jezik**. Nemški profesor **Baumann** je izdal knjigo o novem svetovnem jeziku, ki ga imenuje »Wede«. V knjigi najprvo dokazuje neporabnost in slaboglasnost sedanjih umetnih pomožnih jezikov volapüka in esperanta, ki so za nič, ker temeljijo na romanskih ali slovanskih ali angleških podlagah, ter razvija nato gramatiko svojega novega svetovnega sistema — ki ni nič drugega kakor grdo popačena nemščina. Iz knjige pridejane čitanke naj navedemo en sam vzorec, »sprakproba« (Sprachprobe) se pravi to po »Wede«: Ik bit Si tabuk, wele ik haben geli Si su shiken suruk, sobal si haben geles os, weil meine swester meg lesen es. Entfangen Si, meine her, tafer-sikern fon meine ausgezeiknete aktun! — Za onega, ki zna nemško, bi torej ne bilo preveč težavno se priučiti najnovejšemu svetovnemu jeziku, saj je treba le pogruntati, da pomeni »tabuk« das Buch, »geli Si« je »geliehen Ihnen« in »tafersiker« je die Versicherung, toda navzlic temu dvomimo, da bi našla iznajdba profesorja **Baumanna** mnogo pristašev, akoravno trdi, da je njegov »Wede« takorekoč edini svetovni jezik, ki bi smel biti vbodoče pripuščten.

— **Prepoved kajenja za šolsko mladino na Bavarskem**. Bavarsko naučno ministrstvo je izdalo prepoved, ki se z njo šolski mladini v vseh ljudskih šolah najstrožje zabranjuje kajenje. Prepoved se utemeljuje z gospodarskega, zdravstvenega in vzgojnega stališča ter naglašava, da je smatrati kajenje neodrasle mladine kot nedopusten pregrešek proti javni strogo-rednosti in redu; pa tudi iz ozirov na ohranitev in okrepitev brambne sile se mora najstrožje nastopiti proti nespodobnosti kajenja med mladino. Glede učencev na višjih učnih zavodih in šolah je izšla posebna odredba.

— **Umrl je** v **Zagrebu** v starosti 65 let knjigotrtec **Stjepan Kugli**, znan kot založnik mnogoštevilnih poučnih in zabavnih hrvaških del.